

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lv dovici || De Ponte Vallis-|| Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-|| libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1625

§. 2. Quid illud sit, in quo censemur diuinæ Prouidentiaë ordinem sequi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39637

§. 2. *Quid illud sit, in quo censemur Diuinae prouidentiae ordinem sequi.*

SUPEREST vt fusius explicemus ea, quae ex nostra parte sint facienda, vt consilium, & ordinem prouidentiae diuinae sequamur. Quae omnia ad tria praecipua capita reuocabimus. *Primum* est, vt pura & recta sit intentio in hac Statuum & Officiorum electione, ne scilicet tendat in prauum ambitionis, cupiditatis, aut sensualitatis finem; sed bonum aliquem ad Dei gloriam, salutem & utilitatem nostram, aut proximorum nostrorum. *Secundum* vt apta semper media applicemus, quae scilicet Dei voluntati, rationi, & prudentiae sunt conformia: excludantur vero illicita omnia, & quae à diuinis & humanis legibus sunt prohibita. *Tertium* est, vt in his omnibus non temerè aut ex passione & affectu vehementi, qui turbationem aliquam animae adferat, procedamus; sed cum animi tranquillitate, prudentia, & maturitate exequendo, quod scriptura diuina monet: *iuste quod iustum est persequeris, vt viuas* feliciter vitam hanc temporalem, & gratiae; & postea consequaris aeternam.

QUANDO tria haec in tuis electionibus, & animi votis seruaueris, exitum quem in eis habueris, iudicare poteris signum diuinae voluntatis, eiusque prouidentiae erga te consilium: si quidem ipse dixit, *beatus quae uisue primum regnum Dei, & iustitiam eius, & haec omnia adiuuentur uobis.* Si enim Statum aliquem, Officium, aut dignitatem in Rep. quaeras, aut bona aliqua temporalia ad vitam sustentandam, id quae praecipue dirigas in eum finem, vt Deus regnet in te per suam gratiam; & tu postea cum illo in eius gloria: & si media, quae adhibes, & modus, quo uteris, omnia sunt conformia iustitiae huius regni, legibus scilicet, praecipis, & consilii eius, confidere poteris, Deum bonum exitum daturum tuis conatibus, si tibi ad caelum consequendum expediat. Et quamuis totus mundus, & ipse infernus impedire id conentur, non praualebunt, si Deus id tibi concedere statuit: quod si re ipsa impediuerint, signum tibi certum esse debet, non placuisse Deo, vt tibi daretur, eò quòd tibi non expediret: ac propterea noluit obicem illum remouere.

HANC REM praclaris quibusdam exemplis ex diuina Scriptura petitis illustremus. Cupiebat Iacob ducere Rachelem in coniugem, ad quod obtinendum, media adhibuit usitata & recepta, dicens Laban eius parenti, *seruium tibi pro Rachel uisua tua minore septem annis* Quibus elapsis decepit eum Laban, tradens ei filiam natu maiorem, quae Lia appellabatur, permittente Deo hanc eius deceptionem, eò quòd hoc ei coniugium magis tunc expediebat, quam cum altera, quam optabat. Qui post seruitium septem

Trium requi-
sita Ele-
ctionis.

1.
Intentio
pura.

2.

Apta media
3.
Prudentia.

Deut. 16.
10.

Matth. 6. 33

1.

Sic Iacob
Liam.

Gen. 29. 18.

aliorum

aliorum annorum tandem voti factus est compos, & accepit etiam Rachel, quia vidit Dominus id tunc fore illi utile.

2.
Opes acci-
pir.

Id Gen. 30. 32.

c Gen. 31. 8.

Cap. 30. 43.

Diligētibz
Deum om-
nia coope-
rantur in
bonum.

3.
Ioseph resi-
gnatus.

g Gen. 37.
9. 28.

Lib. c. Mo-
ral. c. 12.

h Cap. 45. 8.
i Cap. 50. 20.

Abstinuit
malis rōe
dys.

ET paulò post cupiens idem Iacob aliquas terrenas facultates acquirere, quibus filios & familiam sustentare posset, pactū inijt cum Laban, quod per annos aliquot vellet illi seruire, sed acciperet pro mercede, d *quicquid ex grege vnus coloris, siue albi, siue nigri nasceretur variis coloris.* Quo pacto inito, tollens Iacob virgas quasdam, ex parte decorticatas, posuit coram omnibus tempore conceptis: deditque Deus huic industriæ, vt cūm virgæ ponerentur, semper oves parerent diuerso colore resperfas. Et cūm pœniteret ipsū Laban huius pacti aliudque contrarium iniret, vt quidquid, albi coloris nasceretur, acciperet ipse Iacob: tunc non adhibitis virgis decorticatis, totus grex prodibat albus. Et quamuis e *Laban decies* hoc pactum mutasset, toties tamen successit res ex voto ipsi Iacob: & sic *editatus est ultra modum.* Ita enim diuina prouidentia disposuerat. Et quoniam diuitias ipse in bonum finem quærebat; mediæque apta adhibebat, totam fiduciam in Deo collocando: habuit eius desiderium sælicem exitum,

In His exemplis resplendet quiddam magnæ consolationis pro ipsis iustis, quibus aliena peccata nunquam nocent, nisi eorum sint participes: nec poterunt diuinæ prouidentię decreta in suorum fauorem impedire; nam potius solet D E V S prauos peccatorum conatus conuertere in media apta, ad consilia sua in Iustorum fauorem exequenda, quemadmodum vsus hic est fraudibus Laban, vt in ipsius Iacob bonum cederent,

QVOD etiam adhuc clariùs apparebit in stupendo exemplo Patriarchæ Ioseph, quem prouidentia diuina designauerat, vt esset aliquando Vice Rex Aegypti, cui adhuc iuueni id in somnijs reuelauit, quod somnium, cūm suis *g fratribus* aperuisset, acceperunt illi ex eo occasionem, vt ex inuidia conarentur impedire diuinæ prouidentię consilia, ideoque illum tanquam mancipium *vendiderunt* in Aegyptum. Sed (vt S. Gregorius expendit) media, quæ illi adhibuerunt, vt fratrem suum *humiliarent*, conuertit Deus in media quibus *exaltaretur*: quare malitia & inuidia fratrum nihil nocuit ipsi Ioseph, sed potius fuit ex vsu prouidentię diuinæ, vt fieret quod decreuerat. Quod optimè ipse Ioseph intellexit, & aperte fassus est, cūm fratribus dixit: *h non vestro consilio, sed Dei voluntate huc missus sum, i Vos cogitastis de me malum: sed Deus vertit illud in bonum, vt exaltarei me, sicut in presentiarum certis,*

SED vnde tantum bonum huic Patriarchæ, nisi quòd diuinæ prouidentię confiderit; & se ab ea duci permiserit? nunquam enim voluit vlla mala media admittere, aut adhibere ad consequendam dignitatem, quam D E V S illi reuelauerat: ideoque Deus ad manus illi obrulit, non cogitanti, ea quæ,

futura

futura erant efficacia, ad illam consequendam: quemadmodum diuina Scriptura insinuat cum dicit: *k. Ioseph in tempore angustie sue. Custodiuit mandatum, & factus est Dominus Aegypti*, significans, id totu ei propterea cuenisse, quod securus fuerit cum perfectissima obedientia, consilium & dispositionem prouidentiae diuinæ.

IDEM euenit valde excellenter Dauidi Regi qui etsi nouerat, se à Deo electum in Regē post Saulem; experiretur autem ipsius Saulis in se odium, quo vitā illi auferre moliebatur: nihilominus ipse nunquam voluit mala media adhibere, vt voti compos euaderet. Nam licet non defuerint occasiones, in quibus potuisset Saulem occidere; & ipsius milites id illi suaderent, noluit tamen id vnquam facere, sed omnia diuinæ prouidentiae commisit. Et quānis eius amuli in persecutionibus eum tentarent, ac dicerent: *vade, seruis Diis alienis*; nunquam illis annuit; sed fideliter in obsequio Dei perseverauit, donec Deus regnū in manibus eius posuit, per ea media, quæ ipse minus cogitabat, nihil interim prætermittens eorum, quæ facere debebat.

OPERÆPRETIVM tamen est aduertere, duobus his clarissimis viris Iosepho & Dauidi: magna patientia & longanimitate opus fuisse, eò quod prouidentia diuina soleat interdum moras trahere, & postquam Officiū aut dignitatem promittit, differre diutius executionem: permittens aliquoties ex eadem promissione accipi occasionem differendi executionem, propter impedimenta, quæ eius causā exoriuntur. Et qui cum Deo Domino nostro agit, & aliquid ab eo obtinere desiderat: non debet multum festinare; sed resignare se ipsum, ac subijcere, vt moras patienter sustineat, memor sententiæ Prophetæ dicentis: *in si moram fecerit, expecta eū, quia veniens veniet, & non tardabit*, tēpore scilicet opportuno, & Isaia dicentis: *n qui crediderit, non festinet*: & Sapiētis: *o qui festinus est pedibus, offendet*: & ita offendēdo cursū ipsū interrūpit, & solet perdere brauiū. Præterea tempus ipsum magnus est magister; & multa media manifestat, quæ antea erant occulta, aut ipse Deus potius tēporis decursu, ea sensim ostēdit, & indicat: vult enim ipse omnia fieri cū quiete: & propterea dixit Ecclesiastes: *p omni negotio tēpus est, & opportunitas, sed multa tamen est hominis afflictio*, volentis res extrahere, & habere extra suum tēpus & opportunitatem; & præcens fructum immaturum, non capiet ex eo vtilitatem, sed acerbitatem, qua dentes ipsius ligentur. Nam quemadmodum diuina prouidentia, certa tempora constituit, in quibus arborum fructus maturecant: ita etiam constituit ad expedienda & perficienda negotia, ad suam gloriam suorumque electorum destinata.

DENIQUE ex his quæ diximus, constat etiam eos diuinæ ordinationi ac prouidentiae resistere, qui rem aliquam negligunt, earum, quæ nos cum illa conformant, siue quod in obliquum & malum *finem* tendamus,

siue

k. Mach. 2.
30

4.
1. Reg. 26.
20.
Dauid con-
fidens Deo.

5.
Patientia
est necessa-
ria.

m Hab. 2.3.
n Isai. 28. 6
o Prou. 19.2

p Eccles. 8.6.
Tempus est
magnus
magister.

Finis, media
& modus
attendenda

1. Reg. 23.
13.

Saul inobe-
dientia in-
currit quod
timebat.

1. Reg. 2.
30.
Sic & Heli.

siue quod *media* adhibeamus illicita & prohibita; aut denique malus adfir-
modus, eò quod patiamur, nos à passione & inordinata affectione raptari,
neglectis interim circumstantijs, quæ deberent opera nostra comitari. Et
qui hanc tenent viam, impediunt (quod in se est) bonum, quod providentia
diuina ipsis volebat tribuere; faciuntq; iacturam magnam, quam eadem pro-
uidentia diuina permittit in pœnam peccatorum ipsorum. Quemadmo-
dum facile videri potest in euentis infelicibus studiorum & conatum
Saulis: eò quod mala media adhibuerit ad regni sui conseruationem, ne-
glectis Dei consilijs & mandatis, vt iudicium proprium sequeretur. Nam
cum Samuel Propheta ex parte Dei illum monuisset, vt expectaret in Gal-
gala cum populo per septem dies, vbi essent oblaturi holocausta, antequam
Samuel perueniret in die septimo, videns Saul, quod populus dilaberetur,
ipsemet obtulit suum holocaustum. q. *Cumq; compleisset offerens holocaustum:*
ecce Samuel veniebat, qui sciens, quid Saul fecisset, dixit illi; Stultè egisti, nec cuspe-
disti mandata Domini Dei tui, quæ precepit tibi. Quod si non fecisses iam nunc præ-
parasset Dominus regnum tuum super Israel in sempiternum, sed nequaquam re-
gnum tuum ultra conseruet. Quæ fuit Dominus sibi virum iuxta cor suum, & præ-
cepit ei Dominus, vt esset Dux super populum suum, eò quod non seruaeris, quæ præ-
cepit Dominus. quare, si Saul secutus fuisset diuinæ providentiæ consilia, re-
gnum eius confirmatum fuisset in perpetuum, sicut facere decreuerat: sed
quoniam, illis neglectis secutus est proprium iudicium, deditque locum
humano timori, quod populus eum esset deserturus, fuit verè à Deo reie-
ctus, & à populo desertus, & in idem damnum incidit, quod timebat: quod
Deus intercidisset, si Saul ipsius dispositionem ac directionem fuisset secu-
tus. Et qui septem constitutos dies ferè expectauerat, voluit tempus à Deo
pro holocausto præscriptum, præuenire, & per se ipsum, Samuele non ex-
pectato, offerre. Et quia festinauit, offendit, ex quo ita est lapsus, vt nunquam
amplius caput erexerit. Et idem dixerat prius Deus Heli Sacerdoti tre-
mendis his verbis: *loquens locutus sum & statueram vt domus tua, & domus*
Patris tui ministraret in conspectu meo vsque in sempiternum. Nunc autem absit hoc
à me: sed quicumque glorificabit me, glorificabo eum: qui autè contemnit me, erit
ignobilis. Et suscitabo mihi Sacerdotem fidelem, qui iuxta cor meum, & animam meam
faciet, & ambulabit coram Christo meo cunctis diebus. Quæ sententia aperte in-
dicat, pertinaciam nostram & inobedientiam in causa esse, cur Deus decreta
& consilia sua immuter: non quod in ipso sit reuera aliqua mutatio, sed in
nobis. Eius enim decretum fuit, statum nobis, & honoratum officium cō-
ferre, & nos in eo conseruare; ita tamen, vt nos ipsius directioni subijcia-
mus, & exequamur voluntatem. Quando autem ex malitia & ambitione
nostra eius directioni nos subducimus, decretum illud suum mutat in
pœnam

pernam nostræ culpæ: nam vt honorat, ipsum honorantes; ita iustissimè de-
 lerit, ipsum deserentes. Si igitur Deus absolutus est omnium Statuum,
 Officiorum, ac dignitatum Reip. Dominus, multò magis quàm omnes Re-
 ges, & mundi Monarchæ; & in manu sua habet, distribuere Statum alio-
 rem & demissiozem; Officium honoratum, & abiectum; & fœlicem aut in-
 fœlicem editum per media à se constituta: quæ maior amentia esse potest,
 quàm resistere voluntati Dei ad eò potentis; eiusque constituta media con-
 culcare? num existimas, te scire, aut posse plus quàm ipse Deus? aut persua-
 des tibi, consilia tua ipsius consilijs præstare? aut posse te contra illa præua-
 lere? *Quis* (ait Iob) *resistit ei, & pacem habuit?* & quis poterit diuinam eius
 prouidentiam effugere? si enim eam fugias, quà bonos prosequitur: com-
 prehendet te, quà punit improbos. Et nisi te ei directioni subijcias, quam
 exhibet tanquam *Pater*: incidet inuitus in eam, quam gerit, vt iustus *Index*,
 qua ultionem sumet de pertinacia & proteruia tua.

CAPVT IV.

DEI PROVIDENTIA CIRCA VARIAS IN-
 clinationes, talenta, & vocationem ad varios
 Status.

IRABILIS omninò est prouidentia diuina in adhibendis
medijs, quibus varios Status, Officia, vitæq; rationes, quæ
 sunt in Ecclesia, & Rep. Christiana hominibus distribuit.
 Horum mediolorum quædam sunt *naturalia*, ad ipsum cor-
 pus vel animam pertinentia; alia *supernaturalia* addita ipsi
 naturæ à misericordia diuina: & similiter quædam de-
 pendent à libero nostro arbitrio & industria; alia verò illam *precedunt*:
 quia diuina prouidentia lolet multò antè de ijs prospicere; & ab ipsa *nati-*
uitate eis distribuere ea res, quæ disponant ad Status & Officia, quæ illis
 tribuere cogitat. Quarum rerum *dua* sunt magis insignes, & vniuersales:
propensio scilicet & *talentum*; applicatio & ingenium ad Statum & Offi-
 cium accommodatum, a *disponens* (vt Sapiens dixit) *omnia suauiter*, propter
 propensionem; & *fortiter*, propter talentum. Quare vt Author est naturæ,
 distribuit hominibus varias inclinationes & talenta naturalia, vt appli-
 cent sese, & addicant diuersis Reip. Statibus & Officijs; eaque præstent, hinc
 cum *delectatione*, quia ipsorum propensioni sunt conformia; inde verò
 sufficienter ac *perfectè*, propter talentum, quoad ea præstanda habent.
 Et quamuis sint gemelli fratres, sicut b *Esau & Iacob*: variæ tamen erunt

Voluntati
 Dei quis re-
 sistit!

Iob. 9. 4.

Deus pa-
 ter aut lu-
 dex.

Media va-
 ria vocati-
 onum.

Propensio &
 talentum.
 a Sapi. 8. 1.

Gen. 25. 27